ULTIMA ESPERANZA BOO

Björn Persson

DÖDA MÄN TALAR INTE

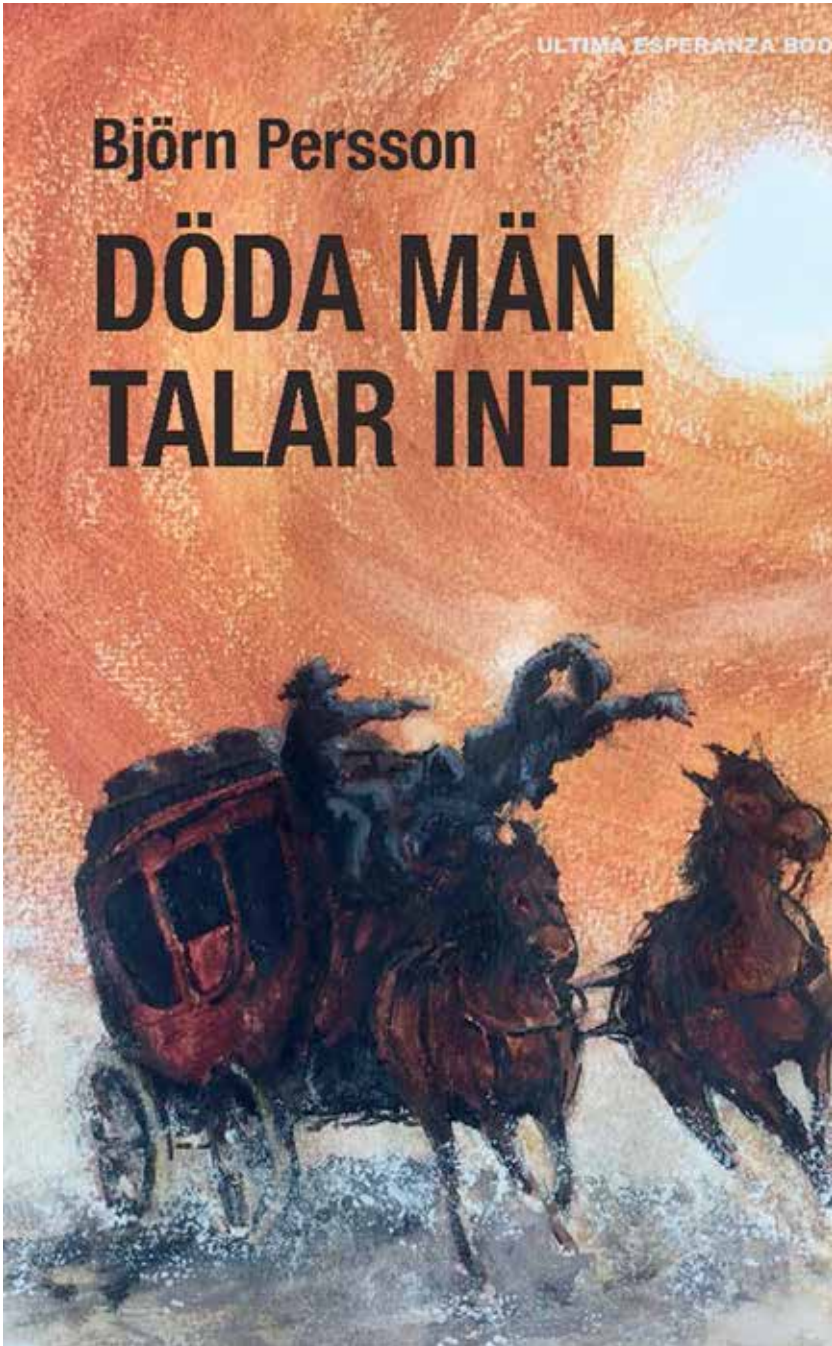

ISBN: 978-91-986913-5-1
© Björn Persson 2022
Storjordenvägen 68
864 31 Matfors

Text och idé: Björn Persson

Illustration framsidan: Björn Brånfelt

De händelser och personer som förekommer i boken är påhittade. Alla utom de med historisk förgrund. Alla andra eventuella likheter med verkliga personer, händelser eller andra böcker är om de förekommer en ren slump.

Tryckt hos Exakta, Malmö
Utgiven av Ultima Esperanza Books. Stockholm 2022
www.ultimaesperanzabooks.se

Ungefärlig vy över Arizona 1878

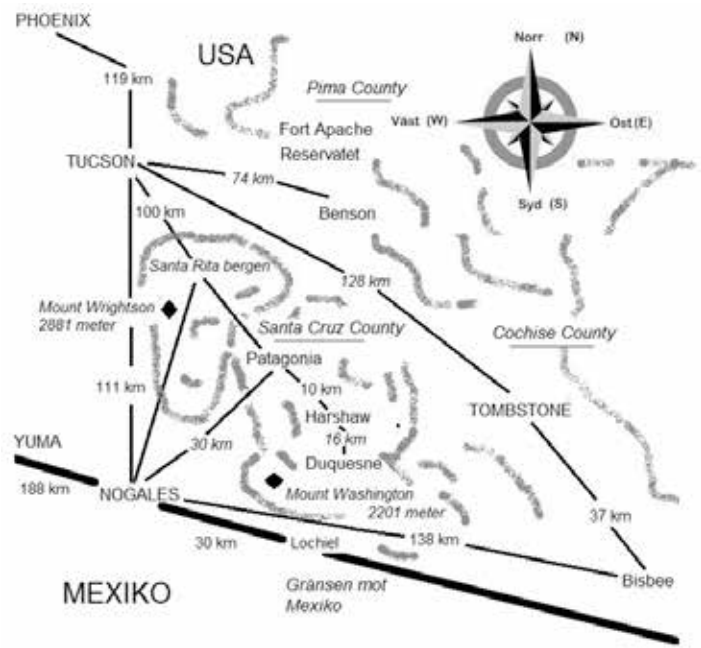

1.

Ynglingen knackade allt hårdare och nästan desperat på det roströda gallret med stenen.

Det svaga ljudet ekade försiktigt ut i natten. Han avbröt sig och försökte räkna ut hur han skulle lyckas bättre. Hittills hade försöken på gallret varit fruktlösa. Den halvliggande ställningen och de framåtsträckta armarna gjorde att han inte fick någon riktig kraft till att forcera det sista hindret mot friheten. En del vassa stenar från marken skar in i den bara huden när han bytte taktik och tog spjärn med armbågarna och sköt på med viss desperation.

Gallret gav dock inte vika.

Märkena efter filen som nästan skavt igenom de två kvarvarande rostiga järntenarna lyste matt i månens svaga sken. Filen hade de ingen nytta av längre då den gått av på mitten innan de kommit igenom de sista rostiga järnen helt, och som nu hindrade att de tog sig ut genom fönstergluggen. Det var ju så lite kvar innan de återigen skulle ha varit fria.

Ynglingen var inte beredd att ge upp ännu.

Han svettades ymnigt. Det var trångt i det lilla fönstersprånget som han hängde halvvägs inne i.

Bara benen var kvar inne i förrådsutrymmet de gömt sig i. Bakom honom på golvet nedanför kände han hur gubben Kincaid drog honom i de vida byxbenen och viskade otåligt med sträv gammelmansröst:

”Hur går det?”

Den unge mannen var inte så storväxt på längden, avmagrad och tunn i kroppen men bred över axlarna. Det tjocka blonda håret var tovigt och smutsigt. Under smutsen och den rödaktiga solbrännan kunde man ana en osedvanligt ljus hy för att befinna sig så långt söderut i landet. Den tunna kroppen var senig och av underhudsfettet återstod inget längre.

En ofrivillig diet på vattnig majsgröt och hårda skorpor hade skalat bort det sista av den en gång så välgödde ynglingen. Den övervikt han haft sedan barnsben var sedan länge borta. Det nya landet hade tagit sin tull på många sätt. Av den forna mulligheten syntes inga spår längre. Den hade börjat försvinna någonstans under resan över Atlanten.

Redan då han och föräldrarna landstigit i det nya landet fanns ingen särskild övervikt kvar att tala om.

Det var länge sedan nu.

Väldigt länge sedan.

Han avbröt sina vedermödor en kort stund och försökte stryka bort den sträng av svett som tricklat sig ner genom de förvånansvärt borstiga ögonbrynen och sved till när de rann vidare in i de ljusblå ögonen.

Han svor till på det gamla språket:

”Fan!”

Den äldre mannen strax bakom honom drog honom återigen i byxbenet på de vida och slitna bomullsbyxorna som tillhandahölls av delstatsfängelset.

”Vi måste skynda oss. Vi har inte mycket tid på oss om vi ska komma ut innan de upptäcker att vi är borta”, väste han.

Ynglingen tog ett nytt tag i gallret och tryckte till allt vad han förmådde med en sista kraftansträngning. Äntligen gav det sega och rostskadade järnet vika och en öppning uppstod, stor nog för att en mager ung man och en kutig och väderbiten äldre herre skulle kunna ta sig ut ur den lilla källargluggen.

Den unge mannen som till sinnet var betydligt äldre än sina år på jorden, kröp ut med viss möda. Marken utanför var hård och jordskorpan sprucken. Det var kyligt och mörkt.

Han kunde ändå inte bry sig mindre.

För därute väntade friheten.

Äntligen.

De breda axlarna gjorde att han fick vrida sig fram och åter innan han kunde klämma sig ut.

Ynglingen kände hur de vassa ändarna, som blivit kvar när järntenarna väl släppte från gallret, rispade upp honom på ryggen.

Den välbekanta obehagskänslan när blodet rann längs med ryggraden, och hur blodet sögs upp av den tunna bomullskjortan med de svarta tvärränderna påminde honom om ett tidigare möte med en oxhudspiska.

Han tänkte flyktigt på att han nu skulle få nya ärr samtidigt som han slutligen lyckades åla sig ut. De nya ärren skulle nog ändå inte vara lika grova som de som redan fanns där.

Han hörde hur gamle Kincaid stönade och frustade bakom honom.

Den gamle kåkfararen var seg och det var ofattbart att han fortfarande var vid liv med tanke på hans ålder, tänkte den unge mannen.

Kincaid borde vara en bra bit över de femtio.

Inte många blev så gamla inne i ett fängelse.

Gubben var vid första anblicken en mager och eländig karl.

Gråsprängd och skäggig såg han ut att ha sett sina bästa dagar. Men de hårda och kalla grå ögonen gjorde att både yngre och farligare fångar höll sig ifrån honom och lät honom vara för sig själv. Det var som om ingen kunde räkna ut var de hade honom.

Kincaid hade hållit sig på sin kant nästan hela tiden han suttit inne, det hade den unge mannen förstått. Men av någon anledning hade gubben fattat intresse för den unge svensken.

2.

Ynglingen hade stött på Kincaid redan någon av de första dagarna efter att de skickat honom i fängelse.

Den unge svensken hade kommit med en fångtransport från Tucson till fängelset i Nogales ett knappt år tidigare. Han hade aldrig varit så långt söderut i det nya landet. Och han hade knappast väntat sig att komma dit som straffånge.

Resan dit hade varit lång och besvärlig, men ändå betydligt bättre än vad han kunnat förvänta sig. Han hade skymtat det karga Arizonalandskapet som de passerade genom på vägen söderut. Det var mestadels öken. Varmt på dagarna och kallt på nätterna.

Nogales var en vildsint stad som låg precis på gränsen till Mexiko och vars huvudgata låg i båda länderna och stadsfängelset bestod mest av byggnader som sett sina bästa dagar.

Själva fängelset som härbärgerat mexikanska soldater fram till kriget med USA 1847 låg i öknen på det som nu var den amerikanska sidan, någon mile väster om den delade staden.

I det illa underhållna och dåligt anpassade fängelset hade det varit i det närmaste outhärdligt.

Arizona hade bara varit USA:s territorium i knappt trettio år och var mer eller mindre laglöst land. Detta skulle det rådas bot på och man byggde för fullt på det nya moderna fängelset i Yuma. Tills det att man var klara med byggandet fick de dömda hållas i den mexikanska armens gamla högkvarter.

Om de inte hängdes.

Det hade nu snart gått ett år. Och det hade varit en ansträngande tid för den unge mannen. Han hade hela tiden fått vara på sin vakt.

Även om det inte var varje vecka så inträffade det ofta misshandel och dödsfall bland internerna.

Vakterna brydde sig inte så noga utan tyckte nog det var mest underhållande när fångarna slogs och gjorde sig sällan någon brådska med att ingripa.

Efter bara någon dag hade de fångar som lagt sig till med en annan läggning än den gängse börjat slå sina lovar kring honom. Han hörde anspelningarna och de råa flinen som skymtade när de drog ihop sina tandlösa munnar.

Han såg de lystna blickarna och förstod att hans tid skulle vara räknad om han inte passade sig för äcklen.

Hans ungdom och blonda hår hade triggat igång de sexuellt utsvultna mördarna och rånarna som inte hade något att förlora.

De tog varje chans att få utlopp för sin frustration och aggressioner på alla möjliga sätt. Väl medvetna om att ingen brydde sig om vad de höll på med så länge de inte störde den allmänna ordningen i fängelset, eller skapade mer jobb för de uttråkade och lågavlönade fångvaktarna.

Ynglingen tackade sin lyckliga stjärna för att de hade straffarbetet. Det fanns inte så många stunder då fångarna var ensamma utan bevakning, men han förstod att när deras tillfälle väl uppenbarade sig skulle han vara chanslös.

De män som suttit där länge och varit starka nog för att skapa sig en maktbas baserat på våld och hänsynslöshet drog skamlöst sina egna fördelar på de andra fångarnas bekostnad. Inte många var starka nog att stå emot.

När de väl bestämt sig för att våldföra sig på den unge blonde så skulle han antagligen bli ihjälslagen medan han försvarade sin ärbarhet, eller så skulle han brytas ner och användas som någons kvinna tills de tröttnade på honom.

Han gjorde sig inga illusioner.

Under de fem år han varit i det nya landet hade han lärt sig en del han helst sett att han inte visste något om.

Världen var grym.

Och även om han bara varit lite över 19 år när han anlände till Nogales stadsfängelse, hade han tidigt fått lära sig att klara sig själv. Vilket han fått göra nästan ända sedan första början i det nya landet.

”Amerika – Det förlovade landet.”

Ja, Herre Gud vilken gigantisk lögn den affischen burit fram till merparten av immigranterna, tänkte han bittert.

Annonserna de sett om ”Det förlovade landet” hemma i Sverige hade utlovat rikedomar utöver det vanliga. Fri mark delades ut till den som önskade och det fanns guld och andra mineraler att gräva fram.

Alla kunde bli rika i Amerika.

Och nog fan hade han blivit rik, åtminstone på otrevliga erfarenheter.

Han hade ändå varit i relativt bra skick när han kom till Nogales med fängelsevagnen.

Direktören och fängelseläkaren hade besiktat och skrivit in honom, en vakt hade låst upp järnbojorna han haft runt benen under resan, och kastat åt honom de tvärrandiga bomullskläderna, en skjorta med öppning, men med snörningen i halsen borttagen, och ett par jämnbreda tunna slitna byxor, också de av bomull.

Byxor som han skyndsamt fått ta på sig efter att de spolat av honom resdammet med kallt vatten från en handpump i skuggan av en husvägg intill den torftiga fängelsegården. De sadistiska vakterna verkade njuta av obehaget det vållade honom när de vräkte spannar med det iskalla vattnet över honom från flera håll samtidigt. De hade skrattat rått när han försökt värja sig. Efteråt hade han förstått att de inte hade så mycket att roa sig med, isolerade i öknen som de var.

Efter att under närmare ett år fått utstå de heta, obarmhärtiga dagarna och de kalla fuktiga nätterna i Arizona – förutom pennalismen och våldet – var han i det närmaste helt slutkörd.

Men nu skulle han snart vara fri igen.

Han reste sig upp med hjälp av den skrovliga husväggen och spanade samtidigt som han tryckte sig tätt mot den vitkalkade fasaden, rädd att synas medan han böjde sig ner för att hjälpa gubben Kincaid ut ur fönstergluggen. Gubben stönade tyst medan han kämpade sig ut.

Ingen fick upptäcka dem nu.

Han skulle aldrig ha mäktat med att stanna alla de tre år han blivit dömd till av den kringresande domare som satte honom i fängelse.

Då skulle han hinna dö långt innan tiden var avtjänad.

Domaren hade varit så full att han haft svårt att hålla sig kvar på den bräckliga pinnstol han suttit på, när han avkunnade domen genom att vildsint svinga sin träklubba mot den på utsidan vältummade men förvånansvärt oslitna tjocka lagbok som låg framför honom på ett runt bord.

Tre års fängelse för ett bråk i ett hyrstall.

I en liten namnlös håla i västra Arizona.

Det hade varit ett väl hårt straff tyckte han.

Särskilt om man var oskyldig.

Å andra sidan hade de kunnat hänga honom också, eftersom de påstod att han stulit hästen.

Det hade varit en jävla rutten historia.

Som det mesta i det här jävla landet visat sig vara.

Han ångrade varje sekund han tillbringat i United States of America.

Minnesbilderna återvände från hur det gått till när han hamnat i fängelset.

Det hela hade börjat med att föreståndaren för hyrstallet börjat tjafsa med honom om betalningen, när han kom för att hämta sin häst.

Ynglingen hade lämnat in hästen för omvårdnad och utfodring, medan han själv gått för att vila och för att få något att äta.

När han återkom för att hämta hästen påstod ägaren att den inte var hans.

Hans protester var fruktlösa. Och något kvitto hade han naturligtvis inte.

Han hade varit en ung, oansenlig och vad de trodde ofarlig främling som bröt på ett främmande språk och reste ensam.

Stallägaren kände naturligtvis igen en riktigt fin häst när han såg en, och chansade på att den unge mannen inte skulle ha något att sätta emot i kampen om hästen, när han väl kom för att hämta den dagen efter.

Den unge mannen hade blivit vansinnigt arg över bedrägeriförsöket. För precis som det stått på skylten i stallet hade han betalat i förskott.

Och nu skulle han vidare.

Det var hans häst.

Det var inget att diskutera hade han sagt och knuffat undan stallägaren.

Hästen hade varit den enda ägodel han haft som varit värt någonting. Utan den skulle han inte ta sig vidare i jakten.

Han hade själv fångat den som vildhäst och tämjt den i Utah när han jobbade med att tämja och rida in hästar åt en ranchägare.

Ranchägaren han arbetade för där hade livnärt sig på att fånga vilda mustanger i bergen. Hästar som de senare red in och sålde.

Den unge mannen hade haft erfarenhet av djur från det gamla landet och hade ridit barbacka på de arbetshästar som fadern haft på gården ända sedan han knappt kunde gå.

Det här hade varit en annan sorts hästar, vildare och hårdare, men det hade inte bekommit honom.

Mustangerna hade också haft fyra ben, ett huvud i ena änden och en svans i den andra.

Det hade inte varit några konstigheter. Det gällde bara att hålla sig kvar på hästryggen så gjorde det sig själv.

Han hade alltid haft fin hand med djuren och var den som sällan misslyckades med att tämja en häst. Oavsett hur bångstyriga djuren varit.

Ranchägaren hade skrutit om honom, sagt att han var en naturbegåvning med hästar. Inte så illa för en ung bondson som en gång hoppats på ett liv som skollärare.

Nu hade han istället förpassats till ett helt annat liv.

Ett liv bakom lås och bom.

Men han hade inte gett upp.

Inte ännu.

Även om motgångarna hade hopats sedan de lämnat det gamla landet.

Han hade stannat ett halvår extra på hästranchen och sparat ihop lite pengar till en reskassa. Därefter hade han fortsatt rida vidare i det spår som han så länge följt, men som nu varit kallare än någonsin tidigare.

Männen han jagade hade försvunnit i tomma intet.

Var han än letat så hade spåren blivit allt färre.

Det hade känts som att tiden att nå ikapp dem höll på att rinna ut.

Det var ett stort land. Och det blev ju inte bättre av att han blev bestulen på hästen.

Trots besvikelsen kände han en viss tillfredsställelse när han mindes synen av stallägaren, och hur denne

sett ut när han tillsammans med stadens sheriff i släptåg linkande in på restaurangen, där han själv satt och åt vad som skulle bli den sista riktigt lagade måltiden på lång tid. Han hade just slevat i sig ännu en sked av den stuvning som serverades på stadens enda cantina när männen kom in.

Stuvningen var inte särskilt god, men den skulle vara det sista varma lagade mål mat han skulle få i sig innan han gav sig av och fortsatte jakten. Då skulle det bli mindre lagat och mer bröd och torkat kött. Han kunde på sin höjd koka kaffe, om han inte stötte på någon som kunde bjuda på mat längs vägen.

Han hade inte trott att det skulle vara den sista riktiga måltid han skulle få i sig på närmare ett år. Och inte att han dessutom så lättvindigt skulle åka in i fängelse på falska premisser. Hade han vetat det hade han satt sig upp på hästen och omedelbart lämnat den fördömda hålan utan en sista måltid.

Stallägaren hade sett plågad och lidande ut. Ena ögat hade varit igenmurat och sårigt.

Ynglingen tänkte på hur naiv han varit och hur han då tänkt ”nu hade den där jävla bedragaren fått känna på hur det går det när man försökte lura en bondson från Matfors”.

Men den jäveln hade fått sista ordet.

Ynglingen hade med ett flin tänkt att den smällen tog där den skulle, åtminstone när han betraktat stallägaren från den plats där han satt och åt.

Det andra ögat hade varit blodsprängt och stallägaren hade stirrat elakt på den unge mannen, medan han pekade ut honom för sheriffen, som dessvärre visade sig vara stallägarens bror.

Han hade inte haft mycket att sätta emot när sheriffen viftat med sin revolver och bett honom följa med honom till häktet.

När han några dagar senare fick domen på tre år förstod ynglingen att det var kört.

Han skulle aldrig hinna i fatt de där jävlarna nu.

3.

Det hade varit en lång jakt som fört honom genom hela landet. Från Chicago och Mellanvästern ända ner till där han satt nu, i ett amerikanskt fängelse på gränsen till Mexiko.

Det hade gått mer än fem år sedan de kom i land och kunde kliva av den stora atlantångaren som tagit dem från mellanlandningen i Hull i England till New York och det nya landet.

Modern och fadern och de yngre syskonen hade varit begeistrade och stod och hängde vid relingen med stora ögon när de anlände till hamnen. Det hade varit liv och rörelse och ingen av dem hade sett så mycket folk förut.

Han själv hade varit mer tillbakadragen.

Han hade alltid varit eftertänksam och misstänksam mot allt nytt.

Att de nu befann sig i Amerika hade inte varit hans val.

Det mesta i hans liv hade varit kantat av svek och besvikelser tyckte han och han trodde inte så mycket på att det skulle bli annorlunda när de lämnat hemlandet Sverige för att emigrera.

De hade inte varit ensamma om att drömma om ett nytt liv. De var bara några få av de drygt 120 000 svenskar som lämnade landet för de amerikanska förenade staterna i efterdyningarna av de tre missväxtåren 1867, 1868 och 1869.

Han hade ändå mer än gärna stannat hemma där han trivdes förträffligt. Han hade aldrig haft stora krav på tillvaron.

Nödår eller ej, så hade de själva inte varit särskilt lidande, även om det känts ovanligt med att snön låg kvar ända fram till midsommar och ställde till med stora svårigheter för jordbrukarna och andra som levde av vad jorden gav dem.

Grödor växer dåligt i snö.

Det hade ändå varit bättre tider några år och 1872 hade han nyligen fyllt tretton år och fått sina slutbetyg från den allmänna skolgången.

Han hade sett fram emot en fortsatt utbildning inom skolvärlden. Han hade hoppats på att bli folkskollärare. Detta trots att han var av bondsläkt och dessutom äldste sonen.

Det var lite ovanligt att bondsöner ville bli lärare. Men det var just den framtid han tänkt sig.

Att lära ut saker till dem som inget visste.

Han hade hoppats och längtat

Men det hade inte blivit så.

I hemlandet hade alla barn tvingats att gå i skola. Även de allra fattigaste skulle lära sig läsa och skriva. Det hade regeringen bestämt tjugotalet år tidigare.

Och han själv hade haft lätt för att lära sig.

Betygen hade varit goda.

Han hade fantiserat och sett sig själv sitta bakom en

kateder. Drömt om ett liv där han fått ta emot blankt skinande äpplen av bugande och fjäskande elever.

”Varsågod, magistern.”

Barnsliga drömmar, tänkte han nu.

Han hade hoppats kunna förmå fadern, att lägga en del av de sparade slantar de hade, på att skicka honom på Lärarseminarium.

Han hade trivts bra med livet som det var i det gamla landet.

Han gillade skolan och hade sett fram emot att studera vidare.

De ägde ju sin egen mark och även om de inte var rika så var de i alla fall inte obemedlade. Fadern hade dessutom varit förutseende nog och alltid sparat extra av det foder man tagit in både till djur och människor under de goda åren.

De hade inte haft det speciellt mycket sämre än tidigare trots svält och armod runt omkring. Medan många av de andra mindre förutseende bönderna och torparna svalt, hade de själva kvar av både hö och korn så att de klarade både djuren och sitt eget uppehälle.

Och även om de ibland blev av med både griskultingar och höns till mindre bemedlande grannar och vägstrykare, så tyckte han själv att livet var gott nog.

Han ville inte själv bli någon bonde.

Han tyckte det var för slitsamt.

Han hade fått hjälpa till ända sedan han var liten, men var inte lika entusiastisk inför jordbruksarbete som de yngre bröderna var.

De deltog i allt arbete med liv och lust. Hackade och grävde i marken var än fadern bad dem om. Själv hatade han allt med jordbruket utom själva djuren.

De hade varit det enda han skulle ha saknat om han nu blivit folkskollärare.

Han själv hade trivts bättre i skolans värld.

Även om han mådde som allra bäst bland sina böcker och att räkna och skriva, så hade han aldrig haft några problem med att försvara sina intressen med knytnävarna eller att smälta in bland de andra barnen.

Han var naturligt stark och även om han var lite lat till naturen och därför hade lätt för att lägga på sig fett, hade han ändå aldrig blivit retad för sin dåvarande rondör. Visst hade han fått sin beskärda del av slagsmål och de vanliga upptågen.

Men annars hade han varit som vilken annan 1800-talsunge i kortbyxor som helst.

Förutom att han inte ville ta över fädernegården.

Han skulle inte bli den förste bondsonen att inte ta över efter sin far om han nu kunde få bli lärare, hade han argumenterat.

De två yngre bröderna kunde gott ta över istället för honom, även om han var äldst och enligt de gamla sedvänjorna skulle ärva gården.

Dessutom var ju inte fadern direkt lastgammal han heller.

Bondelivet kunde få vara ansåg han.

Han ville bli folkskollärare. Ett yrke han trodde att han skulle trivas bättre med än att påta i jorden som fadern.

Men inga argument hade bitit. Det fanns inte en chans att han skulle få läsa vidare.

Han hade blivit oerhört besviken när fadern hade skrattat och sagt att han kunde glömma alla planer

på att bli skollärare, eftersom de skulle sälja allt och flytta till Amerika.

Han hade blivit chockad och ledsen över beskedet.

Men inte förvånad. Fadern var familjens överhuvud. Han bestämde vad som gällde.

Han hade bönat och bett om att få stanna kvar. Han kunde väl bo hos mormor och morfar. De var gamla men hade plats för honom, hade han sagt.

Fadern hade bara ruskat på huvudet.

Även om de hade det bättre än många andra i Sverige, så skulle de nu ta chansen att flytta och skapa sig en ny framtid i ett så fantastiskt land som Amerika. Det var inte många som kunde få en sån här chans hade föräldrarna sagt när han protesterat.

De tyckte att han var otacksam som inte såg möjligheterna.

Fadern hade sagt att det var nästan som att tälja guld med en smörkniv i det nya landet. Det var alltid sol och det var bördiga marker som man fick köpa för lite och ingenting.

Det hade agenten berättat.

Det är väl bättre än det här, hade fadern sagt och svept med armen över den arma norrländska myllan.

Ynglingen kom än idag ihåg synen av de lägdar och åkrar de ägde och brukade. Hur de låg i en lång slänt ner mot sjön Marmen, svart och blank.

De hade bott i en liten norrländsk by i Medelpad som hette Matfors i Tuna socken.

Han hade tyckt det varit gott nog åt dem. Han var nöjd med det som de hade.

Men fadern ville mer. Och det var han som bestämde.

Således hade det inte stått länge på innan de sålt allt de ägde. Och därefter hade fadern köpt de eftertraktade båtbiljetterna som skulle ta dem till en ny och bättre framtid.

Det hade varit en paketresa med alla resorna inkluderade tills de väl var på plats i Chicago.

Först hade de åkt på järnväg från Sundsvall till Göteborg. Tåg hade de fått byta på flera ställen innan de nådde hamnstaden.

Bara den första delen av resan hade varit tung och slitsam för dem alla.

Därefter klev de ombord på en av Wilsonlinjens Amerikabåtar för färd över till England och staden Hull.

Därefter återigen med tåg vidare genom England till Liverpool. Där de fick vänta ytterligare bra många dagar innan de kunde kliva på en båt igen och fara vidare till Amerika och immigrationsstationen i Castle Garden i Battery Park utanför New York.

Därefter ännu en vända med tåg tills biljetternas slutdestination i Chicago.

Det var ingen angenäm resa i någon del. Hunger, åksjuka och spyor kantade minnet av de tre långa månader som gått.

När det äntligen var framme i Chicago kände de åtminstone en del tillförsikt. Nu kunde det ju inte bli sämre hade fadern sagt.

Tänk så fel han hade haft.

Från Chicago skulle de på egen hand resa vidare till Minnesota och de bördiga jordbruksmarkerna dit så många svenskar redan tagit sig.

Fadern hade före resan köpt en sorts enkel parlör med de vanligaste amerikanska orden som han givit ynglingen.

”Här har du, skollärarn. Sluta sura nu. Det är bättre du lär dig amerikanska, så kan du hjälpa oss när vi kommer fram”, hade han sagt och klappat honom på axeln med ett brett grin.

Föräldrarna hade länge varit uppspelta inför äventyret.

Han hade motvilligt börjat träna på orden och dess betydelse i parlören. Han hade lyckats lista ut vad han trodde skulle vara uttalet genom de konstigt stavade ord som stod i parentes bakom själva översättningen.

Det hade dock inte lossnat förrän på båten över Atlanten, då en av de engelska sjömännen uppmärksammat att han stod och tragglade med de främmande orden.

Under de veckor överresan tog hann han lära sig betydligt mer än de ord som fanns i parlören.

Sjömannen var dock en skojare utan dess like, och i början innan ynglingen lärde sig att vara på sin vakt med vad han sa, så var det mycket svordomar och fula ord som hamnade på fel ställen, och inte alls betydde vad han trodde när han skulle pröva sina nyvunna kunskaper i det engelska språket. De andra sjömännen höll på att skratta sig fördärvade varje gång han gjorde bort sig. Men till slut när de såg hur olycklig han blev varje gång de gjorde narr av honom, slutade de upp att driva med honom och de började lära honom det främmande språket på riktigt.

Han var rätt duktig på engelska när de nådde New York.

Och han hade fått vara deras tolk när de klev i land i det förlovade landet.

Föräldrarna kunde inte språket alls.

De hade inte bekymrat sig över det.

De tänkte att han som var ung och utrustad med gott läshuvud hade lättare att snabbt lära sig att tala språket. Och att de skulle lära sig av honom istället, senare då de kommit igång borta i Minnesota.

Det var han som fick det ansvaret, och därför kunde han aldrig heller göra sig riktigt fri från skuldkänslorna som kom till honom i efterhand.

Han skulle aldrig glömma det förvånade uttrycket i faderns ansikte när deras vägvisare skar upp hans strupe med ett raskt snitt med en bredbladig kniv.

Han skulle heller aldrig bli fri det desperata skriket från modern, som övergick i chockade snyftningar och slutligen blev helt apatiskt, när mannen med de jättelika öronen och det morotsröda håret slet av henne kläderna. Och därefter våldförde sig på henne intill den döda maken, vars ögons döda mörka glans chockartat liksom stirrade ut i intet intill hustruns bleka ansikte, medan det blåsvarta blodet fortfarande sipprade ur det öppna såret i halsen.

Han skulle aldrig heller glömma ljudet när vägvisarens andra kompanjon. En man de kallade Baldy, med sin handyxa dödade hans båda småbröder.

Han vaknade fortfarande ibland av att han tyckte sig höra hur eggen på den lille mannens yxa med ett dovt smackande ljud grävde sig in i den ena broderns hjässa, för att på tillbakavägen obarmhärtigt och i en enda rörelse fortsätta in den andre broderns huvud

med en sån kraft att huvudet nästan klövs i två delar av det vassa vapnet.

Han hade aldrig någonsin sett en så galen blick som hos den kortväxte, undersätsige mannen, som efter dådet dansade runt med den blodiga yxan i luften och det tunna håret i en svettig krans kring det kala huvudet samtidigt som han sjöng och ylade.

Ynglingen var tacksam över att de två småpojkarna åtminstone sov när de slogs ihjäl. De hann aldrig ens märka att de dog.

Han själv hann inte mer än resa sig halvvägs upp ur sin filt innan han kände hur oxhudspiskan lindade sig runt hans pojkkropp med en hastig och våldsam snärt.

Han hade aldrig tidigare känt en sådan smärta.

Han kved och for ihop i en oformlig hög medan sällskapets ledare, deras betalde vägvisare av hjärtats lust fortsatte svinga piskan allt häftigare.

Han svimmade redan vid det femte piskrappet.

Han låg som i dvala och vaknade till sans ibland medan piskrappen fortsatte förvandla hans rygg till en blodig sörja.

Det mesta skedde dock som i ett töcken. Han visste inte om det var en mardröm eller verklighet där han låg ömsom vaken och ömsom helt borta.

Han mer hörde än såg hur de tre männen som hyrts in för att hjälpa dem till Minnesota, turades om att utnyttja modern.

Hon hade varit en vacker kvinna en gång i tiden.

Han själv hade ärvt hennes blonda hår. Nu var hennes hår smutsstrimmigt och våldtäktsmännen hade dragit stora tussar ur det innan de var nöjda.

När de var klara med sitt svineri avlivade Baldy henne med yxan som ett slaktdjur.

Själv var han då mer död än levande och det måste ha varit ett rent förbiseende från deras håll att de inte slog yxan i huvudet på honom också, som en ren säkerhetsåtgärd innan de lämnade honom.

Antagligen hade de trott att han redan var död.

Att dö där och då hade varit det barmhärtigaste för honom.

Men Gud tyckte väl att han hade något kvar att uträtta på den här jorden.

Om det nu fanns någon Gud?

Han hade haft åtskilliga skäl att tvivla på det de senaste åren.

4.

Då familjen mördades hade de varit i det nya landet i drygt två veckor.

De hade lämnat Chicago där de provianterat och därefter gett sig av mot Minnesota där det skulle finnas fler skandinaver. Och såna som skulle hjälpa dem till rätta hade fadern sagt.

Vägvisaren hade varit en lättsam man vid första anblicken.

De hade träffat på honom när fadern varit inne på ett depeschkontor för att annonsera i tidningen efter en guide som kunde ta dem till Minnesota. Att försöka ta sig dit på egen hand var inte att tänka på.

Det var alltför farligt hade man sagt dem.

Hitta en pålitlig guide eller ett vagnståg att följa var det råd fadern fått.

Det sista vagnståget hade dock precis lämnat och inga fler skulle komma iväg förrän till våren, men om de hittade en guide fort nog, så kunde denne nog hjälpa dem så att de kunde komma ikapp vagnståget innan de kommit för långt i färden mot Minnesota.

Mannen hade kommit fram och presenterat sig som Marlow Meake och påstått att han också hade ärenden åt samma håll och att han gärna stod till

tjänst mot en blygsam summa i arvode när han ändå skulle den vägen.

Meake hade varit vältalig och snart hade fadern och Meake kommit överens om detaljerna.

Mannen som satt bakom skrivbordet på depeschkontoret hade varit behjälplig och han hade visat sig känna Marlow Meake som han gick i godo för.

”Mr Meake är en hederlig karl”, hade han sagt på norska och flinat brett med tummarna innanför de breda hängslena.

Meake hade varit inne på kontoret just för att träffa kontoristen, en man med oljigt förbindligt leende och en pomaderad frisyr som måste ha kostat en förmögenhet i hårolja hade den unge blonde mannen tänkt.

Ynglingen hade inte behövt tolka eftersom mannen på depeschkontoret varit norrman. Han hade bara stått tyst bredvid och lyssnat.

Han hade inte reflekterat så mycket över att Meake och norrmannen pratade sinsemellan på engelska och att de pratade om att ”plocka en kyckling” och om ”en bit av en kaka”.

Det var mycket i det engelska språket som var underligt och utan sammanhang tyckte han då.

Det var först i efterhand han förstod att det var han och familjen som var kycklingen som skulle plockas.

Och att ”piece of cake” betydde lätt som en plätt.

Han hade önskat att han vetat bättre redan då.

Det gav honom fortfarande dåligt samvete. Han hade kanske kunnat avstyra allt.

Detta förbannade om.

Fadern hade känt sig trygg när han fick garantier och referenser på guiden av en man från grannlandet.

Det var inte ovanligt att emigranterna både blev rånade och lurade när de anlände till drömmarnas land. Det hade han inte tänkt bli, hade han sagt till sonen när de lämnade depeschkontoret.

Fadern hade i efterhand, när de var tillbaka i det lilla hyrrummet där de tillbringat väntetiden, berättat för familjen att det kändes bra att någon i staden kände mannen som kallade sig Marlow Meake.

Även om fadern gjorde sitt yttersta för att säkerställa att det skulle vara riskfritt att färdas med Mr Meake så skulle det visa sig förödande och att de blivit förda bakom ljuset allihop.

Det skulle bli bra det här hade fadern sagt och flinat glatt.

Tänk så fel han haft.

Och nu var de i hans familj döda allihop.

Utom han.

Han hade inga tårar kvar att fälla.

Bara en tärande ilska. Och ett obeskrivligt hat.

Fortfarande brände lågan efter så lång tid.

Han skulle hitta Marlow Meake.

Ynglingen med det blonda håret hade under de senaste åren varit med om sånt som få vuxna ens kunnat föreställa sig skulle kunna ske.

Och han hade förstått i efterhand att det inte var de enda som låtit sig luras av Meake och hans anhang.

Han skulle hämnas föräldrarnas och småsyskonens liv.

Om det så blev det sista han gjorde.

Han hade jagat efter det kallnande spåret sedan dess.

Nu skulle snart jakten kunna fortsätta igen efter det här ofrivilliga uppehållet.

Bara han kom ut ur det här förbannade helvetet.

Han smög sig vidare tryckt mot väggen på väg mot muren och friheten.

Gubben Kincaid befann sig strax bakom.

5.

Han hade upptäckt att gubben Kincaid liksom bevakade honom redan från början när han och de andra nya fångarna kom till stenbrottet den första gången. Den gamle mannen höll sig gärna i närheten som det verkade.

Under de första veckorna hände inget. De jobbade och slet i sitt anletes svett. Det var närmare 30 grader varmt när det var som varmast mitt på dagen, men det var bara att kämpa på.

De högg loss och bearbetade stora stenblock tills de var rektangulära och därefter släpades de färdiga stenarna med hjälp av mulor tillbaka till fängelset där de lastades av intill stenmuren som omgärdade fängelset.

Gubben Kincaid gjorde inga som helst försök till närmanden överhuvudtaget. Han bara fanns där mest hela tiden. I närheten någonstans.

Var han än själv befann sig på rastgården eller om det var någon allmän samling för information från direktören, så såg han att gubben Kincaid befann sig inom synhåll. Den unge svensken försökte hålla sig på sin egen kant för att inte råka ut för något.

Hans tillit till sina medmänniskor var allt annat än stor.

Han hade ändå hört sig för om gubben utan att nämna att det verkade som om gubben bevakade honom. Men ingen visste riktigt vad Kincaid satt inne för. Han hade varit där längre än de flesta. Det var annars mestadels såna med domar på kortare än tio år som avtjänade sina straff i Nogales stadsfängelse. Men de flesta med längre straff brukade aldrig hinna avtjäna sin tid på botbänken innan de gav upp.

Den heta Arizonasolen i kombination med de kalla nätterna och den undermåliga maten gjorde att de flesta inte mäktade med hela strafftiden utan grävdes ner på Boot Hill – gravplatsen som låg några hundra meter västerut längst vägen mot Yuma.

Den unge mannen upptäckte ganska snart att den magre och slitne gubben hade ett slugt system när de arbetade i stenbrottet med sina slitna korphackor.

Det gick ut på att han endast slog ner hackan i marken när någon av vakterna tittade åt hans håll, och att han gärna såg till att han befann sig där någon redan varit och hackat, så det såg ut som om han faktiskt jobbade.

En listig jävel det där hade han tänkt.

En överlevare.

Precis som han själv måste erkänna att han också var. För om han inte var en överlevare efter allt han varit med om då fanns det ingen som var det.

Frågan var vad gubben ville ha av honom?

Något var det. Annars skulle han väl knappast hålla sån koll på honom.

Isen bröts slutligen mellan de två när några av de andra fångarna tydligen beslutat sig för att nu var det dags att se vad den blonde ynglingen gick för.

De tyckte tydligen att smekmånaden var över.

Rätt som det var upptäckte den unge svensken att han blivit lämnad ensam i ena änden av den lilla bergsskreva de jobbade i för tillfället. Han såg bara ryggtavlorna på de andra fångarna som såg ut att vara på väg för att byta arbetsplats.

Han hade själv inte hört någon signal från vakterna om att de skulle byta ställe. De brukade vissla i sina visselpipor när det var något.

De andra fångarna var plötsligt utom synhåll och det fanns inte heller några vakter där han var. I ögonvrån såg han att tre av fångarna som tydligen gömt sig komma elakt flinande emot honom.

Det var inga trevliga miner de visade upp.

Deras skitiga uppsyn var inget han ville få någon närmre bekantskap med. Han förstod direkt att något illavarslande var i görningen för hans egen del när de tre männen kom allt närmare.

Han var plötsligt helt utelämnad.

Han hade ingenstans att ta vägen.

Arizonasolen stod högt och den enda fördel han hade var att de hade solen i ögonen. Frågan var om det skulle räcka.

Han tog ett hårdare tag om korphackan han arbetat med.

Det var inte mycket till vapen, men det enda som stod till buds.

Bakom honom fanns bara stenbrottet och framför honom hade han de tre skitiga medfångarna som såg ut att kunna mörda sin egen mor bara för nöjet att se henne dö.

De kom allt närmare.